

Λ Α Υ Ρ Ι Ο

Η μεγαλύτερη πόλη της Λαυρεωτικής στη νοτιοανατολική πλευρά του νομού Αττικής. Το όνομα Λαυρεωτική προέρχεται από τη λέξη “λαύρα” ή “λαύρη” που σημαίνει στενωπός, στενό πέρασμα, σήραγγα, χαρακτηριστικό της περιοχής, που είναι διάσπαρτη από αρχαίες και νέες μεταλλευτικές στοές εξόρυξης.

Τη μεταλλευτική δραστηριότητα ξεκίνησαν οι αρχαίοι Έλληνες πριν το 3.000 π.Χ. Η συστηματική και εντατική εκμετάλλευση των αργυρομολυβδούχων μεταλλευμάτων αρχίζει με τη γέννηση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας το 508 π.Χ. Με τον άργυρο του Λαυρίου και τους φόρους των συμμάχων ο Περικλής κατασκεύασε τα αθάνατα μνημεία του Χρυσού Αιώνα των Αθηνών. Μετά την κλασσική αρχαιότητα διακόπτεται κάθε σοβαρή μεταλλευτική και μεταλλουργική δραστηριότητα και ακολουθούν πολλοί αιώνες σιωπής.

Το Λαύριο υπήρξε μια από τις πιο σημαντικές νέες πόλεις στην Ελλάδα του περασμένου αιώνα, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον διεθνή χώρο. Υπήρξε ο πρώτος εργατικός οικισμός που οικοδομήθηκε απ’αρχής στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος κατά το πρότυπο μιας “company town”. Η ίδρυση του Λαυρίου και η εκμετάλλευση του πλούσιου υπεδάφους του συνδέεται άμεσα με την προσπάθεια του νέου ελληνικού κράτους του 19^{ου} αιώνα να αναπτύξει τις πλουτοπαραγωγικές του πηγές και τη βιομηχανία του.

Η Ελληνική και Γαλλική Εταιρεία είναι οι βιομηχανίες που στήριξαν ουσιαστικά τη νέα περίοδο ακμής της Λαυρεωτικής και έβαλαν τη σφραγίδα τους τόσο στην ανάπτυξη της μεταλλευτικής βιομηχανίας στην Ελλάδα, όσο και στη δημιουργία και τον χαρακτήρα της πόλης του Λαυρίου.

Τα ιστορικά μεταλλευτικά φρέατα της Λαυρεωτικής

Τα μεταλλευτικά φρέατα της Λαυρεωτικής απλώνονται σ’όλη την έκταση από το ακρωτήριο του Σουνίου στο νότο έως τις παρυφές της κωμόπολης της Κερατέας στο βορρά. Ο αριθμός τους ανέρχεται σε πολλές εκατοντάδες.

Το τεράστιο δίκτυο των μεταλλευτικών φρεάτων, δημιουργημένο στην αρχαιότητα, αποτέλεσε τη βάση επάνω στην οποία στηρίχθηκε το νεότερο δίκτυο, που άρχισε να κατασκευάζεται από το δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1870 και διατηρήθηκε ενεργό έως τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες.

Η μεγαλύτερη μεταλλευτική δραστηριότητα εμφανίστηκε κυρίως στον κεντρικό άξονα βορρά-νότου, της ημιορεινής περιοχής του Εθνικού Δρόμου Σουνίου, με πυκνώσεις στις περιοχές Σούριζα, Καμάριζα και Πλάκα.

Τα φρέατα του 19^{ου} αιώνα κατασκευάζονταν με μεγάλες διατομές, μήκη και βάθη. Παράλληλα αναπτύχθηκε ένα σύστημα σιδηροδρόμου που κάλυψε όλες τις περιοχές των εξορύξεων και συνέδεσε τα φρέατα και τις στοές με τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας στο Λαύριο για τις ανάγκες της μεταφοράς των μεταλλευμάτων. Επάνω από τα φρέατα μεγάλες υπερκατασκευές, οι “Γάβριες”, και ανελκυστήρες για την ανέλκυση του μεταλλεύματος, με μηχανουργία δίπλα τους και βοηθητικές εγκαταστάσεις του προσωπικού χαρακτήριζαν το δίκτυο εξορύξεων. Τα περισσότερα φρέατα ήταν πλήρη μικρά βιομηχανικά συγκροτήματα, δορυφόροι του κυρίως συγκροτήματος του Κυπριανού. Το σημαντικότερο από αυτά είναι του “J.B. Serpieri” στην Καμάριζα, κατασκευασμένο περί το 1876 σε βάθος 165 μ. Το συγκρότημα σώζεται σχεδόν στην αρχική του μορφή. Άλλα σημαντικά πηγάδια, που επίσης σώζονται, είναι τα “Μπερτζέκος-Ιλαρίων”, “Συντερίνη”, “Μπότσαρι”, “Βίλλια”, “Λουίζα” και “Σκλίβες”.